

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus De Fiducia In Deum Plurimas Et Utilissimas pro
vitâ spirituali instructiones Continens, Præcipue Ad
Obtinendam magnam animæ quietem, & afflictiones
quascunque ingenti cum solatio & fructu ...**

Dusault, Nicolas

Coloniæ Agrippinæ, 1660

Caput I. Primum medium conservandi fiduciam in Deum: Consideratio
divinæ majestatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50333)

derationes aliquas potentes, quarum benefici-
cio constantem huius virtutis exercitationē
suscipiamus, regulasque inveniamus infalli-
biles, quibus sine errandi periculo ad tam uti-
le atque necessarium exercitium perduca-
mur.

CAPUT I.

Primum medium conservandi Fiduciam in
Deum. Consideratio divinæ Ma-
jestatis.

§. I.

Excellentia divina Natura.

Potestas & imperium quod Deus in ho-
mines obtinet, non est jus acquisitum aut
usurpatione, aut hæreditate, aut electione,
aut pretio, aut vi, aut industriâ, aut donatione
aut resignatione aut præscriptione aut alio
quovis titulo legitimo seu illegitimo, quibus
reges & principes terræ solent populos suæ
dominationi subijcere. Sed ex eo quod ipse
est principium, fons & origo rerum omnium,
absolutus est omnium quæ Deus non sunt,
Dominus, nec illud à se potest Dominium
ulla ex parte abdicare. Unde sicut impossibi-
le est ut quidquam habeat aut acceptum aut
obnoxium creaturis, ita hæ ab ipso ut pen-
deant

S

deant

deant necesse est, & quidquid possident boni ab eius bonitate habeant participatum. Ipse se ipsum ac proinde per essentiam suam est totum quod est, & re ipsa totum actu est quod esse potest. Nemo illi potest aut ordinem præscribere; aut mensuram limitesque ponere. Est igitur ante omne tempus, supra omne fastigium, ultra omnes terminos, extra quoslibet fines, restrictiones, modumque æternus, immensus, immutabilis, infinite sapiens, infinite potens, infinite bonus, infinite felix, infinitatem perfectionum in se infinite complectens. Oceanus est sine litore & termino. Ipse enim conclusit ostijs mare, & omnimodum dedit illud terminis suis & posuit vultum ostijs & dixit: usque huc venies & non procedas amplius, & hic confringes iumentum pedibus tuis. Job. 38. Deus noster non habet Deum alium à quo sint positi limites naturæ quæ inter quos se contineat & quos transgredi non possit. Idcirco essentia eius infinitum est & semper plus ultra: sine mixtione & compositione omnes omnium rerum essentias & naturas complectitur. Non intelligit, sicut Angelus virtute potentiæ intellectivæ, quæ dicitur Intellectus, sed ipse suus Intellectus est. Nec est sciens sicut nos, qualitate quæ scientia vocatur, sed ipse sua scientia est. Abipso

est nature, in qua indivisim latent omnes the-
 sauri bonorum quæ excogitari queunt, quo-
 rum omnium ipse regula est & mensura sed
 sine regulâ & mensurâ omnibus superexcel-
 lentior. Quid admirabilius luminari illo ma-
 gno universi? Ille tamen infinita excedit cla-
 ritate, & splendorem solis & omnium possi-
 bilium lucem excogitabilem. Extra ipsum
 nulla in rebus quibuscunque apparet pulchri-
 tudo, quæ non oriatur ab ipso, & in ipso insit
 perfectius quàm in re quavis pulcherrimâ.
 Unde rectè S. Augustinus & S. Thomas illum
 vocant Bonum omnis boni, aut Bonum su-
 per omne bonum, fontem vivum omnis bo-
 nitatis. Addit S. Basiliius: *in adornata sequar*
Θεός. Quare quotiescunque intueris decorâ
 faciem, formosum flosculum, resplendentem
 in nubibus Iridem, pratum jucundè virescēs,
 hortum mirificè adornatum, picturam pul-
 cherrimis vivisque coloribus expressam, dic
 audacter: ô quanta Deo inerit pulchritudo?
 si tantus creaturis inest decor, creatori ipsi &
 conditori, à quo omnis ille emanat, quantus
 & quam mirus inest? Si narrantur tibi magni-
 ficentiæ & pompæ inauditæ & incredibiles,
 dic pari modo: quam singulares quàm mag-
 nificas necesse est habeat Deus opt. Maximus
 Quippe qui omnes illas, quas miraris conti-

net excellentius & infinite majores. Si animi concipis delectationes & voluptates maximas & exquisitissimas, non dubites dicere ingenij mei tenuitas nequit cogitando qui quantæ in Deo sint deliciae; si quidem inde ab æterno possedit quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit: & adhuc possidet integerrimè perfectissimèque sine differentiâ ullâ, utpote eius essentia unicus est horum omnium thesaurus, in quo manent omnia sine confusione tamen sine distinctione, ex quo manant omnia sine jacturâ & detrimento originis ex quo prosuunt, sicut diffunditur ab altris lumen sine ullo eorum damno & diminutione.

§. II.

Excellentia Dei, ex creaturarum collatione magis elucescit.

Inæstimabilis Dei magnitudo inter creatas ita eminet ut sola esse videatur, verò ad illum collatæ quasi non sint, sed teant velut in suo nihilo, ex quo divina veritate extractæ & in quod momento eadem redigi possunt. Hinc etiam pro majestate sua & autoritate Deus illis loquitur atque imperat, minare se. Qui est, ac si significare vellet,

sibi comparatas nihil esse, & quidquid in ipsis
 rarum atque eximium æstimatur pro nihilo
 esse reputandum perinde ac si omnino non
 existerent. Sic olim cum mitteret Moysen ad
 populum Hebræorum servientem in Ægyp-
 to ut tamquam Dei legatus à gente suâ exci-
 peretur certamque fidem illi faceret futuræ
 liberationis quam nuntiare Dei nomine ju-
 bebatur, non aliter se nominavit quam: *Ego
 sum, qui sum*. Exod. 3. Hic titulus erat legan-
 tis; hæc sententia legationis: *Qui est, misit
 me ad vos*. Eodem se nomine appellavit
 Christus Dominus gravi oratione exhortans
 Judæos ad credendum sibi. *Nisi credideritis,
 inquit, quia Ego sum, in peccato vestro morie-
 mini*. Joan. 8. super quæ verba, sic præclare
 Augustinus: tract. 38. *ô Domine Deus no-
 ster quid est quod aisti: nisi credideritis, quia
 ego sum; Nunquid Cælum non est? Nun-
 quid terra non est? Nunquid homo, cui lo-
 queris non est? Nunquid Angelus, quem
 mittis non est? Si omnia sunt hæc quæ per
 te facta sunt, quid est quod tibi proprium
 quiddam tenuisti ipsum esse quod alijs non
 dedisti, ut tu solus esses? ô veritas quæ verè
 es! Nam in omnibus actionibus & motibus
 nostris & in omni profus agitatione crea-
 turæ duo tempora invenio præteritum & fu-
 turum*

„turum. præsens quæro, nihil stat. Quod dicitur
 jam non est, quod dicturus sum, nondum est.
 „In veritate quæ manet, præteritum & futu-
 „rum non invenio, sed solum præsens & hoc
 „incorruptibiliter quod in creatura non est.
 „Discute rerum mutationes, invenies futurum
 „erit. Cogita Deum invenies Est, ubi Futurum
 „Erit esse non possit. Sic ille. Et sanè si verum
 „proprie loquamur, quid sunt creaturæ Deo
 „comparatæ? *Omnes gentes quasi non sunt, & non
 sunt coram eo, & quasi nihilum & inane vana
 rata sunt et* Isai, 40. Non solum quia ex se
 nihil sunt nihilque habent, & quidquid habent
 & habent, totum habent, perpetuoque in
 xu recipiunt ab immensa Conditoris sui libe-
 ralitate, ut dicetur alias, sed etiam quia in
 tate distant ab essentiâ & perfectionibus Dei.
 Unde 1. Tim. 6. non dubitavit Apostolus
 minare illum *solum potentem*, ac si præter po-
 tentiam Dei, nulla alia esset. Et ipse Christus
 apud S. Matthæum c. 19. *solum bonum*. Ceteræ
 enim bonitates præ excellentissima eius bo-
 nitate non apparent, sicut minora lumina præ
 meridianâ solis luce non videntur, & flumina
 cum mari miscentur, propriam per se
 appellationem. Et Job de Deo loquens ait
ipse enim solus est. Quasi dicat, res creatæ om-
 nes comparatæ Deo nihil sunt. *Ecco gentes*

inquit Propheta Isaias cap. 40. *quasi stilla situla & quasi momentum statura reputata sunt. Ecce insula quasi pulvis exiguus.* Immo, omnis terræ & marium vastitas ex sententia Mathematicorum ad cælorum amplitudinem collata puncti instar se habet. Quid ergo erunt cælum & terra & quidquid cæli & terræ ambitu continetur, si cum infinita Dei optimi maximi majestate comparetur. Verè *magnus Dominus & laudabilis nimis, & magnitudinis ejus non est finis.* Hæ considerationes induxerunt olim S. Hilarium ad amplectendam fidem Catholicam, ut ipsemet testatur in principio suorum operum quæ doctissima posteris reliquit, in quibus loquens de mirabilibus Dei, refert se legentem fortè illa Exodi verba: Ego sum qui sum: & magnopere admiratum excellentiam hujus augustissimi nominis, fictam falsorum deorum divinitatem, & nomina ab Ethnicis stultè attributa in animo suo detestatum fuisse, professumque non alium se agnoscere Deum, quam illum quem istud nomen summis perfectionibus insignè exprimeret: In quo sanè vir ille magnus, tametsi adhuc gentilis non erravit, sed sublime quiddam sapuit. Nam nomen hoc tam sacrosanctum fuit olim etiam Judæis, ut proferre illud nunquam auderent

sed quotiescunque sacris in litteris expressis
occurbat, ejus loco aliud substituerentur
pronuntiando. Idem sic est formidabile ut
Michael cum apostatâ Angelo pugnans hoc
ipso usus sit tamquam gladio & scuto, vir-
te cujus superbum rebellium spirituum plu-
rangem in tartara præcipitavit.

§. III.

*Quam Deo sit essentielle supremum in omni
dominium.*

QUæ cum ita sint, quis dubitabit admi-
quin Deus sit supremus Dominus ho-
minum & Angelorum, ejusque excellentia
& perfectiones infinitæ quibus res creatas
omnes excedit infinito intervallo, de qua
quamvis alijs omnibus titulis careat, abso-
lutum in omnia dominium. Nam si verum
est, quod dicit Aristoteles, posse esse hominē
tantæ excellentiæ ut illi jure naturæ compe-
tat dominium in ceteras creaturas propter
dignitatem qua inter eas eminet. Unde & vo-
lemus dicere, si cujuspiam corporis decora-
que pulchritudinem miremur, ejusmodi do-
gnum esse imperio, id quod multo venius de-
ci posset de eminentia & venustate animi.
Quid dicemus de Deo opt. maximo in quo
agnoscimus & veneramur infinitam essentiam,
poter-

potentiam, bonitatem, sapientiam, & omniū
 concursum perfectionum & virtutum quæ
 excogitari possunt. Concludo ergo supremā
 Dei majestatem confitens doctissimi Theo-
 doreti verbis: Deo non servorum calamitas,
 sed natura ipsa dominium dedit. Domine
 Deus meus universorum Conditor, nec mi-
 seria creaturarum, nec harum inclinationes,
 vota desideria, commoda, nec tua, neque illa-
 rum consilium, electio, providentia, vis, ac
 voluntas neque delata obsequia habenas tibi
 mundi commiserere, tuoque se submisere im-
 perio, sed excellentia, majestas ac dignitas di-
 vine naturæ tuæ. Rector nosser ac supremus
 Dominus es per essentiam, sine restrictione
 absolutus, sine exceptione ullius, universalis
 sine imminutione perpetuus. Et si quis alius
 siliat hoc fingere quod est impossibile, nos
 ceasset, obligatus tamen esset tibi cedere
 imperium ac gubernationem absolutam; to-
 tidem nominibus, dominium ac potestas su-
 prema & monarchica omnium hominum
 tibi deberetur.

§. IV.

Anima extra Deum, cui fidat, non habet

Quot, quantisque titulis Deo Domino
 meo obstrictus sum! *Nonne Deo subjecta*
 S S *eris*

erit anima mea? Nonne divinam ejus providentiam in omnibus venerabor? Nonne omni studio atque conatu in posterum rebus in omnibus sanctissimæ ejus voluntati meam conformabo? Num potero desciscere a conditore meo optimo maximo, ut creaturæ vilissimæ ac si agilissimæ adhæream: consuetudo ac terrenarum rerum usus adhuc impediet amorem & fiduciam supremo Domino meo, omnium principio ac fini ultimo debitam? Non sic Domine Deus meus, non sic absit ut eo progrediar impietatis & amentiarum. Obtestor Deus meus divinam majestatem tuam, ut potius mille mortes & supplicia terrores æterna, quam permittas incidere me in malum tam abominandum. Nolo vivere in posterum, nisi ut vivam tibi, nec esse nisi tuus, & tuus si esse non possum, malo nullus esse. Et cujus esse debeo nisi illius qui me condidit? Et si res omnes tuo subjacent imperio, ego solus ero tam infelix & perduellis, ut non me dominio subtraham vanitate miserum delusum? Ubi inveniam potentiam tuam majorem, quam in necessitatibus meis implerem? Ubi auxilium ad succurrendum mihi partius quam apud eum qui me creavit? Cui præter Deum fidere aut tutum aut justum est? An principatui, an gloriæ, an bonis corporis

poris? Dic igitur anime mi, si alium forte judicas dominum eligendum quam Deum, quem colere, ad quem confugere, cui te tradere placet? Num forsitan adhærere mundo æquum putas? Itane anime mi, mundo potes fidere, mundo tam fallaci & infido, cujus jam inde ab orbis nascentis initio tot seculorum decursu probata est fallacia tot tantorumque hominum interitu & ruinâ, quos ille illecebris suis captos delusosque perdidit? Nec tamen adhuc defunt qui jugum illius tyrannicum non respiciant, fraudibus capi velint, qui illum timeant & ament, illi velut Domino suo serviant, ab eo se contemni grave putent amari verò & æstimari summam ducant voluptatem. O deplorandam mortalium demerentiam! ô contemptum in Deum non ferendum! Deum optimi maximum deserunt, & infami animarum prædoni adhærere, huic se totos tradunt & consecrant, huic serviunt tamquam Domino & Creatori suo, tot quotidie horas, tantos labores, studia & obsequia Deo debita, ipsi subtrahunt & mundo impendunt! *Filij hominum usquequo gravi corde?* Rationalis anima Dei insignita imagine eo progredieris cœcitatibus atque insaniam ut tanto proditori salutis tuæ, tam capitali ac jurato Dei hominumque hosti te mancipes

ac tradas regendum? Cui ergo te committes ac credes ò care anime dimidium mei, cui fides obsecro? Num carni forsitan? Itane carni carnis sequeris blandimenta? An non vides saccum esse stercorum fucatum coloribus, virentem cloacam? Quotquot eam nunc delicatè tractant & fovent, videbunt aliquando scatentem vermibus & putredinis aspectum præ gravevolentia ferre non poterunt. De hac sentinâ quid tibi polliceri poteris? Quem denique Dominum eliges? Num forsitan Satanæ te subdes imperio? Satanæ? cruentæ bellæ desperatissimæ inferni victimæ? Quis illo immanior quis truculentior, *qui tamquam leo rugiens circuit quærens quem devoret.* Pet. s. qui in eos ipsos qui se illi tradiderunt, intolerabilem exercet tyrannidem. Nec sapes aliud à tam maligno atque infenso hoste respectandum, qui implacabili in Deum obsequio semper exæstuat ob sævissimos peipetuos cruciatus & tormenta quæ patitur. Nemo, nemo ex his omnibus est, cui nos nostraque committere aut tutum est aut justum. Alius proinde quærendus est Dominus, cui rectè fidere, cui gloriose servire, à quo bona sperare verè possumus.

§. V.

Resolutio verè Christiana.

Dominus meus & Deus meus es tu, erisque solus semper o supreme cœli terreque Monarcha. Tibi me servum & subditum profiteor, ipsaque natura & gratia, prudentia & iustitia omnesque rationes divinæ & humanæ me obligant ut ego tamquam mancipium te Dominum meum, creatura creatorem meum, homo Deum agnoscam & venerer. *Mihi autem adherere Deo bonum est.* Psal. 72. Adhæreat & inhiet, quisquis volet, honoribus & divitiis, scientiis & artibus, dignitatibus & titulis, carni & sanguini, omnibus vitæ hujus vanitatibus & voluptatibus, mihi adherere Deo soli certum est. Illi soli vivo ac vivam, nec aliter vivere placet nisi ut illi vivam, à quo vitam habent omnia, qui est ens entium, in cujus comparatione nulla est potentia, nulla bonitas, nulla sapientia, nulla majestas, quæ non sit minor quam scintilla collata soli. Hanc gloriam prædicat, dum ad aram canit Sacerdos: Quoniam tu solus Sanctus, tu solus Dominus, tu solus Altissimus, qui est Deus Optimus Maximus, Rex regum, Dominus dominantium & Monarcha universorum. *Providebam Dominum in conspectu*

§. 7

1160

meo semper, dicebat Rex David, velut si
 cum solo Deo degeret super terram. Et post
 commissum cum Bersabea adulterium et
 que conjugis Uriæ injustam necem, quo-
 troque crimine omnibus subditis pessimum
 præbuerat exemplum, nihilominus culpe
 veniam implorans confitetur Deo: *Tibi soli*
peccavi, quasi hunc solum offendisset, cum
 tamen revera & perturbasset domum Urie,
 & toti populo fuisset gravissimo scandalo.
 Verum id inde fit quod offendicula quæ præ-
 bentur hominibus, nullius videntur esse
 momenti nec nomen offensæ mereri, si com-
 parentur cum offensâ in Deum commissâ. Si-
 cut homines & Angeli & quidquid in unive-
 so creatum est, divinæ collati essentia nulli
 instar reputantur. Quemadmodum etiam
 obligationes debitæ regibus & magistrati-
 bus Reip aut parentibus domini que nostris,
 & vicissim quæcunque in nos illi & regna &
 Respub. jura prætendunt, hæc inquam, om-
 nia cessant quasi nullius roboris & virum,
 ubi agitur de honore Deo debito & subje-
 ctione atque observantiâ nostrâ, quam su-
 premo illius Dominio, quod in nos jure su-
 præmæ & primæ potestatis obtinet, debemus.
 Pari modo licet dicere quod pœnæ & suppli-
 cia, quæ variorum in homines admissorum

criminum rei incurrunt, ne nomine quidem
 pœnæ cenferi debeant, si conferantur cum
 iis suppliciis quæ Deus justè irrogat pecca-
 toribus ob culpas in se commissas. Quid e-
 nim sunt rotæ, cruces, patibula, equulei, tor-
 turæ decem vel viginti annorum si compa-
 rentur cum ardoribus sempiternis & flam-
 mis gehennæ, cum societate dæmonum im-
 manissimorum à quibus miseri homines de-
 seruntur nunquam, sed æternum torquentur
 miris & ineffabilibus modis. Quem non mo-
 veant hæc considerationes ut renuntiet crea-
 turis, & adhæreat Deo suo, illique soli fidat,
 quoniam ille Solus Sanctus, solus Dominus,
 solus Altissimus. Veni ergo Domine JESU,
 aufer scandala de regno tuo quod est anima
 mea, ut regnes tu, qui debes, in eâ. Venit
 enim avaritia & in ea vendicat sibi sedem:
 jaëtantia cupit dominari mihi: superbia vult
 mihi esse rex, luxuria dicit, ego regnabo,
 ambitio detractio, invidia, iracundia cer-
 tant in meipso de meipso, cujus potissi-
 mum esse videar; ego autem quantum va-
 leo, resisto. Dominum meum JESUM re-
 damo, ipsi me defendo quia ipsius juris me
 agnosco. Ipsum mihi Deum, ipsum mihi
 Dominum teneo & dico: Non habeo Re-
 gem nisi Dominum JESUM. Veni ergo
 Domine

„Domine disperge illos in veritate tua & reg-
 „nabis in me, quia tu es ipse Rex meus &
 „Deus meus. Ita S. Bernardus non minus o-
 „leganter quam piè. Hujusmodi considera-
 „tioni minimum semel quotidie vacare quæ-
 „que deberet.

CAPUT II.

Secundum medium conservandi Fiduciam
 in Deum, considerare naturam creatu-
 rarum nihili instar esse ad
 divinam.

§. I.

Necessitas Divina natura.

DOcent Theologi quod duo hæc verba
 quibus profertur hæc enuntiatio: Deus
 est, unum idemque significant; quia si pro-
 priè & verè loquamur, nihil est, nisi Deus.
 Vndè scitè S. Anselmus infert contra insipientem
 qui dixit in corde suo: *Non est Deus*, eum
 contradixisse sibi, nam vox, Deus, significat,
 est, & vox est, significat Deum. Quare ò in-
 felix & insipiens cum sacrilegâ cogitatione
 tua blasphemans negas Deum esse, affirmas
 Deum esse & negas esse; pronuntiando enim
 Deum, dicis esse, & negando esse, nomen Dei
 illi eripis; contradictoria ergo loqueris &